23.9.2020

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö 21.9.2020

**Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 127/2020 vp)**

Eduskunnan hallintovaliokunta on 21.9.2020 pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 127/2020 vp).

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

*Esityksen tarkoitus ja tavoitteet*

Liikenne- ja viestintäministeriön on kiinnittänyt huomiota jo aiemmin hallituksen esitystä koskevalla lausuntokierroksella lakimuutoksen tarkoitukseen ja tarpeellisuuteen (Hankeikkuna: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/90645184-7bbc-4653-8491-bcf04bdf5836/81661de1-db02-4c83-85f5-a730c4bac67b/LAUSUNTO_20200518100524.PDF). Hallituksen esityksessä mainitaan (s. 5) seuraavasti*: "Jos nyt esitettyä säädösmuutosta ei tehtäisi, tiedonhallintalaissa tiedonhallintayksikölle säädetyt tehtävät esimerkiksi asiakirjahallinnon osalta tulisivat jokaisen ministeriön tehtäväksi tiedonhallintayksikkönä siitä huolimatta, että valtioneuvoston ohjesäännössä ja valtioneuvoston kansliasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa on säädetty valtioneuvoston kanslian tehtäväksi valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteinen tiedonhallinta."* Tämän perusteella jää epäselväksi, minkä tiedonhallintalain pykälän mukaan valtioneuvoston kanslia on päätynyt luonnehdinnassaan siihen, että ministeriöiltä valtioneuvoston kanslialle siirretyt tehtävät esimerkiksi asiakirjanhallinnon osalta siirtyisivät takaisin ministeriöille. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että tiedonhallintalaista ei seuraisi, että asiakirjahallinnon tehtävät tulisivat jokaisen ministeriön itse järjestettäviksi.

*Yhteinen tiedonhallinta ja tiedonhallintatoiminnot*

Hallituksen esityksen (s. 5) mukaan toimivaltuuksien selkeyden sekä valtioneuvoston kanslialle ja toisaalta ministeriöille tiedonhallintayksikköinä säädettyjen tehtävien määrittelemiseksi on perusteltua lain tasolla säätää valtioneuvoston kanslian vastuusta valtioneuvoston ja sen ministeriöiden *yhteisestä tiedonhallinnasta.*

Säännöskohtaisten perustelujen (s. 10) mukaan valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteinen tiedonhallinta kattaisi valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteiseen toimintaan ja yhteneviin toimintatapoihin sekä yhteisiin tietovarantoihin ja tietojärjestelmiin liittyvän tiedonhallintalaissa tarkoitetun tiedonhallinnan ja valtioneuvoston kanslia hoitaisi tässä luvussa kuvatulla tavalla yhteiseen tiedonhallintaan liittyviä tehtäviä.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että perustelujen myötä jää kuitenkin epäselväksi, onko yhteinen tiedonhallinta määritelty tyhjentävästi yksityiskohtaisissa perusteluissa eli voisiko valtioneuvoston kanslia esimerkiksi myöhemmin sisällyttää yhteisen tiedonhallinnan käsitteeseen asioita, joita ei ole listattu hallituksen esityksessä. Jos tämä tulkinta on mahdollista niin edelleen epäselväksi jää mm. se, että millaisessa menettelyssä se tapahtuu. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa edelleen muistuttaa, että perusteluilla säätäminen on ongelmallista.

Lisäksi hallituksen esityksen (s. 5 ) mukaan: *”-- koska toimiminen ministeriöiden lukuun asiakirjahallinnon tehtävissä on valtioneuvoston asetuksella säädetty valtioneuvoston kanslian tehtäväksi, ministeriöillä ei enää ole siten varsinaista omaa tiedonhallintatoimintoa.”* Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että hallituksen esitystä tulisi tältä osin tarkentaa. Ministeriöillä on olemassa edelleen tiedonhallintatoimintoja ja –toimintaa. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tiedonhallintapalvelujen keskittämisen myötä siihen liittyvät vastuut eivät ole ministeriötasolta täysin poistuneet, mikä edellyttää ministeriössäkin asian käsittelyyn vaadittavaa resursointia.

*Toimeenpano ja seuranta*

Lisäksi hallituksen esityksen (s. 16) mukaan: *”Esityksessä ehdotetun muutoksen toimeenpano edellyttänee hallituksen esityksessä todettua yksityiskohtaisempaa, mahdollisesti jopa tietojärjestelmä ja –varantokohtaista listausta siitä, mitkä ovat toisaalta valtioneuvoston kanslian tiedonhallintaan liittyvät tehtävät ja vastuut ja toisaalta mitkä tehtävät ja vastuut kuuluvat ministeriöille. Näin voitaisiin varmistaa tulkintojen ja käytäntöjen yhtenäisyys.”* Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että toimenpide-ehdotuksia voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavina ja tavoitteiltaan erityisen tärkeinä. Ministeriö korostaa asiassa valtioneuvoston kanslian ja ministeriöiden välisen yhteistyön tärkeyttä vastuiden konkreettisessa määrittelyssä.

Jussi Luomajärvi
Yksikön johtaja, hallintojohtaja
Puhelin 0295342471
Sähköposti jussi.luomajarvi@lvm.fi

Jakelu hav@eduskunta.fi

Tiedoksi Pia Hammar (LVM)